

Kvalifikationskrav Matros

Kvalifikation Matros

Inledning

Ett fartyg kan ses som ett samhälle i miniatyr med alla dess funktioner. Kompetenskraven är särskilt utformade för den dagliga driften och de situationer som kan uppstå ombord. Den sociala interaktionen mellan besättning samt gäster och externa entreprenörer är en viktig del i arbetet.

Matrosen arbetar bland annat med fartygsunderhåll, där arbetsuppgifter som målning, smörjning, rengöring och reparationer av maskiner och annan utrustning, kan ingå. Matrosen deltar även i lastning, lossning och surring av fartygets last samt håller koll på fartygets kranar och truckar. Förtöjning av fartyget och bevakning i lastrummet när fartyget ligger i hamn ingår också i arbetsuppgifterna. Matrosen bistår även däcksbefälet med sysslor som rör fartyget under drift samt är vaktgående på bryggan.

Kvalifikationens legitimitet

Kvalifikationen är framtagen av arbetsgivarorganisationen Transportföretagen och beskriver branschens krav på kompetens för yrkesrollen matros. Framtagningsarbetet har skett i samverkan med ett urval av representanter från branschens företag som bidragit med sakkunskap kring den kompetens som kvalifikationen omfattar och beskriver. Branschens företag har också medverkat som remissinstans för att säkerställa aktualitet och relevans i kvalifikationens innehåll. Kvalifikationen har också varit på remiss och förankrats hos arbetstagarparten.

Formella behörighetskrav för matros

Efter en av Transportstyrelsen godkänd treårig gymnasial utbildning med inriktning mot sjöfart, godkänt resultat i kurserna Däckstjänst 1, El- och verkstadsteknik samt Grundläggande säkerhet, 60 dagars praktik på godkänt fartyg och 100 timmar lärarledd undervisning på övningsfartyg uppfyller eleven behörighetskraven för lättmatros.

Behörigheten matros kan fås genom godkänd gymnasieutbildning enligt ovan, godkänt resultat i kurserna Däckstjänst 2, Lasthantering och passagerarsäkerhet samt Säkerhet och miljö och 12 månaders sjötid i befattningen lättmatros. Behörigheten matros kan också fås genom 18 månaders sjötid i befattningen lättmatros.

Behörigheterna lättmatros och matros är beslutade och godkända av Transportstyrelsen. Kvalifikationen beskriver den kompetens som krävs för behörigheten matros.

För behörighet kräver även Transportstyrelsen ett godkänt läkarintyg för sjöfolk enligt gällande internationella regelverk.

Kvalifikationen består av 9 delkvalifikationer

Vakthållning | Underhåll, Service och Reparationer | Lastning och Lossning | Förtöjning | El- och Verkstadsteknik | Material, Hållbarhet och Ekonomi | Nödsituationer och Sjösäkerhet | Hälsa, Miljö och Säkerhet | Sociala värden och personligt ansvar

Kompetenskrav

Följande kompetenskrav ställs på yrkesrollen Matros och relaterar till SeQF nivå 4.

Färdigheter

En matros ska kunna:

- utföra det dagliga arbetet ombord genom att följa aktuella säkerhets- och arbetsmiljökrav
- utföra vakthållning enligt fastställda rutiner för upprätthållande av fartygets sjösäkerhet
- använda aktuell dokumentation som till exempel ritningsunderlag och manualer samt relevanta verktyg för att utföra underhållsarbete och reparationer av fartyget och dess däcksutrustning
- utföra förtöjning av fartyget under olika förhållanden, lastning och lossning av fartyget samt övervaka och säkra lasten enligt fastställda rutiner och föreskrifter samt vid tillbud agera enligt gällande säkerhetsrutiner
- vara delaktig i fartygets säkerhetsorganisation och utföra förekommande arbetsuppgifter vid övningar och nödsituationer

Ansvar och självständighet

En matros ska kunna:

- självständigt utföra vakthållning och utkik till sjöss samt genomföra säkerhetsrondering i fartyget både till sjöss och i hamn
- i samverkan med arbetsledning och kollegor bedöma service- och underhållsbehov av fartyget och dess utrustning med utgångspunkt från kondition och användningsområde för säker drift samt självständigt utföra service-, underhålls- och reparationsarbete enligt relevanta anvisningar

Kunskaper

En matros ska ha:

- fördjupade kunskaper om hur aktuella säkerhets- och arbetsmiljökrav påverkar förhållningssätt och agerande i det dagliga arbetet.
- fördjupade kunskaper om de regler, signaler och ordergivning som gäller för att kunna genomföra vakthållningens olika arbetsuppgifter enligt gällande krav för sjösäkerhet
- fördjupade kunskaper om ett fartygs konstruktion samt hur ritningsunderlag, manualer, instruktioner och verktyg används vid service, underhåll och reparationer av fartyg och dess utrustning.
- fördjupade kunskaper om förtöjningsarbetets olika moment och den utrustning som används samt hur olika typer av laster säkras
- fördjupade kunskaper om ett fartygs säkerhetsutrustning samt de moment och arbetsuppgifter som ingår i säkerhets- och räddningsarbete vid nödsituationer

Delkvalifikationer för yrkesrollen Matros

Inledning

Kvalifikationen för yrkesrollen Matros omfattar nio delkvalifikationer.

I beskrivningen av kunskaper används tre aktiva verb för att beskriva kraven på kunskap enligt följande:

Beskriva – faktakunskap; sådant man ska kunna utantill

Redogöra – förståelse; sätta saker i sitt sammanhang, förstå orsak och verkan, dra slutsatser

Nämna – känna till; veta vad som gäller och var man kan hämta ytterligare information och kunskap

Kommentar gällande STCW-konventionen

I framtagningsarbetet har STCW-konventionens krav på kompetens beaktats. Kvalifikationens innehåll är betydligt mer omfattande än de krav som STCW-konventionen ställer för yrkesrollen matros.

Innehåll

Följande delkvalifikationer beskriver kompetensen för yrkesrollen Matros:

- Vakthållning
- Underhåll, Service och Reparationer
- Lastning och Lossning
- Förtöjning
- El- och Verkstadsteknik
- Material, Hållbarhet och Ekonomi
- Nödsituationer och Sjösäkerhet
- Hälsa, Miljö och Säkerhet
- Sociala värden och personligt ansvar

Vakthållning

Syfte

Delkvalifikationen behandlar grundläggande kunskap om vakthållningens betydelse för upprätthållande av fartygets sjösäkerhet, dess ingående moment samt hur den genomförs. Den omfattar kompetenskrav som säkerställer att matrosen kan utföra vakthållningens arbetsuppgifter enligt gällande krav och fastställda rutiner.

Färdigheter

En matros ska kunna:

- Agera utkik för att kontrollera fartygets omgivning och rapportera fartyg, landmärken och föremål till styrman
- Sätta flagg enligt gängse rutiner
- Handstyra fartyget enligt givna order
- Samverka och kommunicera med styrman, bekräfta information och ordergivning
- Följa gällande rutiner för vaktavlösning samt vara på plats inför ankomst och avgång
- Utföra ronderande vakthållning med kontroll av brandskydd, lastkontroll och låsta utrymmen samt tillhörande dokumentation
- Använda radio för att kommunicera internt samt extern kommunikation vid nödsituationer

Ansvar och självständighet

En matros ska kunna:

- Självständigt hålla utkik och med hjälp av syn och hörsel iaktta omgivningen och rapportera förändringar och mål enligt sjövägsreglerna
- Under ordergivning på engelska och i samverkan med befälet styra fartyget manuellt vid behov
- Självständigt genomföra en vaktrond enligt fastställda rutiner samt dokumentera och avrapportera genomförd rond till vakthavande befäl

Kunskaper

En matros ska kunna:

- Redogöra för de internationella sjövägsreglernas innehåll samt hur lanternor, signalfigurer och flaggsignaler ska tolkas
- Redogöra för hur man tar ut bäring till ett mål vid navigering samt definition för begreppen riktning och kurs
- Redogöra för aktuella roderkommandon och dess betydelse för styrning av fartyg
- Redogöra för kompassens uppbyggnad och användning till sjöss
- Redogöra för rutinerna ombord gällande vaktavlösning och bemanning vid förtöjning och avgång
- Redogöra för vaktrondens syfte och dess olika delmoment samt vilka komponenter som är av vikt att kontrollera (ISPS, brand, lastkontroll)
- Beskriva vad som ska dokumenteras och avrapporteras vid en rond
- Redogöra för grundläggande radiokommunikation ombord samt för vilka ändamål VHF- och UHF-banden används
- Redogöra för förekommande arbetsmoment där radion används och är viktig

Underhåll, Service och Reparationer

Syfte

Delkvalifikationen behandlar grundläggande kunskap om ett fartygs tekniska system, komponenter och utrustning. Den omfattar nödvändiga kompetenskrav för att kunna utföra underhåll, service och reparationer av fartyg och dess utrustning.

Färdigheter

En matros ska kunna:

- Söka relevant information om fartygets tekniska system, komponenter och medier för att självständigt utföra förekommande underhåll enligt fastställda rutiner
- Utföra underhåll av fartygets däcksutrustning, lastpumpar, lastventiler och spolkanoner enligt fastställda rutiner och instruktioner
- Utföra underhåll och reparationer av fartygets inredning
- Knacka rost och måla fartyget samt behandla rost med rostborttagningsmedel
- Använda rätt typ av skyddsutrustning vid rost- och målningsarbeten
- Utföra städning och rengöring med relevanta metoder och rutiner för att säkerställa arbetsmiljö, trivsel och säkerhet ombord
- Hantera och sortera avfall enligt gällande avfallsplan
- Utföra smörjning av däcksutrustning och tekniska komponenter enligt underhållsschema

Ansvar och självständighet

En matros ska kunna:

- Bedöma service- och underhållsbehov med utgångspunkt från kondition och användningsområde för säker drift samt utföra service-, underhålls-, reparations- och rengöringsarbete enligt relevanta anvisningar

Kunskaper

En matros ska kunna:

- Redogöra för grundläggande konstruktion och funktion av fartygets tekniska system och komponenter
- Beskriva vanligt förekommande däcksutrustning och dess funktion
- Redogöra för vilka delar av ett fartygs underhåll som ingår i matrosens arbetsuppgifter
- Redogöra för hur underhåll av slutna utrymmen ska genomföras med hänsyn till säkerhet och miljö
- Redogöra för den fartygsutrustning och inredning som omfattar inredningsreparatörens arbetsuppgifter
- Redogöra för grundläggande metoder hur man behandlar metall och andra material vid underhållsarbeten
- Beskriva vanligt förekommande färgsystem och dess användningsområden
- Beskriva metoder för rengöring av olika utrymmen i fartyget samt godkända typer av rengöringsmedel och dess användningsområden
- Redogöra för den fartygsutrustning och de komponenter som omfattas av smörjning (underhållssystem - smörjschema)
- Beskriva vanligt förekommande typer av fetter och smörjmedel och dess användningsområden

Lastning och lossning

Syfte

Delkvalifikationen behandlar kunskap om lastnings- och lossningsarbetets krav på säkerhet samt hur lasten påverkar fartygets stabilitet. Den omfattar kompetenskrav som säkerställer att matrosen kan utföra arbetets olika moment enligt gällande krav och fastställda rutiner för att säkerställa säkerheten ombord och fartygets sjöduglighet.

Färdigheter

En matros ska kunna:

- Planera och på ett säkert sätt utföra lastning och lossning med hänsyn till sin egen och andras säkerhet
- I samarbete med kollegor säkerställa att arbetet utförs enligt säkerhetsmässiga rutiner för lastning och lossning
- Hantera lastning och lossning av flytande last med hänsyn till lastens egenskaper och säkerhetsmässiga föreskrifter
- Planera och genomföra rengöring av lastrester genom tankspolning och ventilering/avlufning av lasttankar enligt instruktioner och säkerhetsföreskrift
- Utföra säkring av last med relevant utrustning enligt lastsäkringsmanualen
- Inför lastning delta i lastplaneringsmöten samt vid lastning följa uppgjord lastplanering och kunna anpassa lastning efter sena förändringar
- Hantera farligt gods och eventuella tillbud enligt gällande säkerhetsrutiner
- Manövrera däckskran och övrig utrustning för lastning och lossning av fartyget samt rigga och genomföra lyft i enlighet med gällande krav på säkerhet
- Använda förekommande tecken för trafikdirigering vid lastning av fordon

Ansvar och självständighet

En matros ska kunna:

- Utföra lastning och lossning av fartyget i samråd med befälet samt övervaka och säkra lasten enligt fastställda rutiner och föreskrifter samt vid tillbud agera enligt gällande säkerhetsrutiner

Kunskaper

En matros ska kunna:

- Beskriva grundläggande förutsättningar för ett säkert arbete samt vilka faror som finns vid lastning och lossning av fartyg
- Redogöra för speciella risker och dess hantering vid lastning och lossning av flytande last
- Redogöra för hur rengöring av slutna utrymmen ska genomföras med hänsyn till säkerhet och miljö
- Beskriva olika metoder för lastsäkring
- Redogöra för grundläggande principer för lastplanering gällande fartygets stabilitet samt hantering av gods och farligt gods
- Redogöra för vilka säkerhetsmässiga krav som ställs för att använda lyftutrustning och för att genomföra olika typer av lyftoperationer
- Redogöra för funktion och användning av fartygets tekniska/maskinella utrustning för lastning och lossning
- Redogöra för hur man kopplar sling och utför tunga lyft med domkraft, travers och/eller talja

- Redogöra för hur man på ett korrekt sätt dirigerar en lyftoperation
- Redogöra för hur man dirigerar fordon med tecken enligt gällande regelverk för dirigering av trafik

Förtöjning

Syfte

Delkvalifikationen behandlar kunskap om förtöjning av fartyg och den utrustning som används vid förtöjningsarbete. Den omfattar de kompetenskrav som krävs för att kunna utföra och medverka vid förtöjning av fartyg under olika förhållanden samt med krav på personsäkerhet vid användandet av olika typer av utrustning.

Färdigheter

En matros ska kunna:

- Vid ankomst förbereda förtöjningen genom att dra trossar till angiven plats enligt anvisning från bryggan
- Vid avgång lägga av trossarna enligt anvisning från bryggan
- Hantera trossar från bogserbåt enligt rutin och instruktioner
- Hantera tekniken för kast av kastlina vid förtöjning
- Manövrera olika typer av förtöjningsvinschar med hänsyn till de förutsättningar som råder vid förtöjning samt en säkerhetsmässig hantering
- Använda olika typer av knopar samt skötsel och handhavande av trossar
- Utföra splitsning av trossar anpassad efter typ av tross
- Utföra ankring av fartyg enligt order och instruktioner från bryggan samt åiterrapportera till bryggan
- Hantera kranar, vinschar, landgångar och ramper vid ankomst och avgång
- Manövrera fartygets olika portar enligt fastställda rutiner och instruktioner
- Hantera olika typer av media enligt rutiner, t.ex. färskvatten

Ansvar och självständighet

En matros ska kunna:

- Enligt plan utföra olika typer av förtöjningar samt på ett säkert sätt använda förekommande utrustningar vid förtöjningsarbetet
- På ett säkert sätt hantera fartygets ramper, landgångar och skrovöppningar vid ankomst och avgång
- På ett säkert sätt hantera färskvatten enligt rutin för att säkerställa vattnets renhet

Kunskaper

En matros ska kunna:

- Beskriva de olika moment som ingår vid förtöjningsarbete
- Redogöra för olika typer av trossar, dess funktion och användningsområden
- Beskriva förekommande typer av vinschar, dess funktion och egenskaper samt vilka risker som förekommer vid förtöjningsmoment
- Beskriva förekommande typer av knopar samt skötsel, handhavande och splitsning av trossar
- Redogöra för de speciella förutsättningar och risker som förekommer vid förtöjning i hårt väder
- Redogöra för arbetsgång och förutsättningar för ankring av fartyg
- Redogöra för grunderna i en säker manövrering av fartygets däcksutrustning såsom kranar, vinschar, landgångar och ramper samt portar
- Beskriva hantering av färskvatten och hygienrutiner för hur man säkerställer vattnets renhet

El- och Verkstadsteknik

Syfte

Delkvalifikationen behandlar kunskap om maskin- och verktygsutrustning som är vanligt förekommande vid underhållsarbeten av fartygs tekniska system och komponenter. Den omfattar kompetenskrav som säkerställer att matrosen kan använda rätt typ av maskin- och verktygsutrustning vid service, reparationer och underhåll av fartygets funktioner.

Färdigheter

En matros ska kunna:

- Använda och underhålla förekommande verktyg och utrustning för service- och reparationsarbeten
- Utföra enklare svarv-, borrar- och sliparbeten
- Utföra enklare svetsarbeten på material och utrustning som inte kräver särskild svetsbehörighet
- Välja och använda rätt typ av mätverktyg för förekommande mätningar och krav på mätnoggrannhet
- Använda gängtolkar och andra gängverktyg för att utföra förekommande gängningsarbeten
- Använda tabeller för att kunna välja rätt typ av ventiler, flänsar och flänsförband
- Utföra enklare elarbeten som till exempel losskoppling, anslutning och funktionsprovning av elektriska apparater
- Ansluta el mellan fartyg och kaj

Ansvar och självständighet

En matros ska kunna:

- Självständigt använda maskiner, verktyg och mätutrustning för att felsöka, reparera och underhålla fartyget enligt rutiner och serviceinstruktioner

Kunskaper

En matros ska kunna:

- Beskriva funktion och användningsområde för verktyg, maskiner och övrig utrustning som används vid service- och reparationsarbeten
- Redogöra för grunderna i skärande bearbetning samt maskinernas funktion och riggning
- Nämna vilken typ av svetsning och i vilka system svetsning får utföras utan särskild licens
- Redogöra för förekommande mätverktyg, dess funktion och användningsområden kopplat till mätnoggrannhet
- Redogöra för olika typer av gängor samt gängverktygens funktion och användning
- Nämna förekommande fläsnormer
- Redogöra för grunderna i ellära samt elsäkerhet för personer och egendom
- Nämna olika typer av elanslutningar och de säkerhetsmässiga aspekterna vid in- och urkoppling

Material, Hållbarhet och Ekonomi

Syfte

Delkvalifikationen behandlar kunskap olika typer av material, dess egenskaper och användningsområden. Koppling görs också till samband mellan driftsekonomi och val av material och komponenter. Den omfattar kompetenskrav som ger matrosen möjlighet att ur ett driftsekonomiskt och säkerhetsmässigt perspektiv välja och använda rätt typ av material för avsett ändamål.

Färdigheter

En matros ska kunna:

- Välja och använda rätt typ av material och dimensioner vid service- och reparationsarbeten med hänsyn till specifika krav inom branschen
- Välja och använda material och utrustning med aktsamhet och med hänsyn till kostnader med tanke på miljö och hållbarhet samt att undvika slöseri
- Utifrån den ekonomiska livslängden på en komponent bedöma, alternativt ta vidare för beslut om den ska bytas eller repareras

Ansvar och självständighet

En matros ska kunna:

- Vara delaktig vid bedömning av val och användning av material och komponenter utifrån dess egenskaper och specifika lagkrav samt med hänsyn till ekonomi och hållbarhet avgöra när utbyte av komponenter ska göras

Kunskaper

En matros ska kunna:

- Beskriva olika typer av material som är vanligt förekommande vid utförande av service, reparationer och underhåll av fartyget samt dess egenskaper och användningsområden
- Redogöra för hur prisbilden kopplad till kvalitet och användningsområde påverkar val av material, oljor, verktyg och komponenter
- Nämna vad regelverket för Inventory of Hazardous Materials (IHM) innebär eller motsvarande innehåll i Transportstyrelsens föreskrifter om arbetsmiljö på fartyg
- Nämna Rattmärkningens (Marine Equipment Directive, MED), innebörd och konsekvenser för säkerheten ombord
- Nämna begreppet ekonomisk livslängd och vilka faktorer som påverkar beslut om åtgärd

Nödsituationer och Sjösäkerhet

Syfte

Delkvalifikationen behandlar kunskap om fartygets säkerhets- och räddningsarbete med förekommande arbetsmoment. Den omfattar kompetenskrav som säkerställer att matrosen kan vara delaktig i och utföra de moment som ingår i fartygets säkerhets- och räddningsarbete enligt fastställda procedurer.

Färdigheter

En matros ska kunna:

- Vara delaktig i fartygets säkerhets- och räddningsarbete och utföra förekommande arbetsmoment vid träning och övningar samt vid händelse av olycka eller brand ombord
- Utföra säkerhets- och räddningsarbete enligt larmlista, rutiner och instruktioner
- Hantera nödutrustning och nödprocedurer enligt Safety Management System (SMS)
- Läsa och förstå enkel information samt kunna göra sig förstådd muntligt och skriftligt på det engelska språket
- Utföra säkerhetsarbete gällande hot och terrorhandlingar enligt gällande rutiner och instruktioner, International Ship and Port Facility Security Code (ISPS)
- Utföra livräddning vid man överbord med hjälp av Fast Rescue Boat
- Manövrera och handha livräddningsbåtar
- Utföra evakuering med hjälp av Marine Evacuation System (MES)

Ansvar och självständighet

En matros ska kunna:

- Utföra förekommande uppgifter vid nödsituationer enligt fastställda procedurer samt tillämpa det engelska språket för enkel kommunikation och för att kunna ta emot och ge information vid nödsituationer
- Självständigt kunna hantera fartygets olika typer av livräddningsfarkoster samt hantera övriga typer av livräddningsutrustning

Kunskaper

En matros ska kunna:

- Redogöra för vad som ingår i ett fartygs säkerhetsarbete och vilka uppgifter som är vanligt förekommande i en matros arbetsuppgifter i enlighet med Transportstyrelsens regelverk gällande certifikat för sjösäkerhet
- Redogöra för vilket typ av underhåll och reparationer som får utföras på fartygets säkerhetsutrustning utan krav på särskild behörighet
- Redogöra för de olika momenten som ingår i certifikaten för ”Grundläggande säkerhetsutbildning”, ”Räddningsfarkoster och beredskapsbåtar” samt ”Särskilt sjöfartsskydd”
- Nämna vanligt förekommande facktermer enligt IMO:s Standard Marine Communication Phrases (SMCP) på engelska samt ha grundläggande kunskaper i det engelska språket
- Beskriva ingående delar i ett grundläggande säkerhetsarbete för att hantera hot och terrorhandlingar i enlighet med Transportstyrelsens regelverk om grundläggande och särskilt sjöfartsskydd
- Beskriva ingående moment att hantera och utföra livräddning med hjälp av Fast Rescue Boat
- Beskriva MES-systemets metod och funktion för evakuering av fartyg

Hälsa, Miljö & Säkerhet

Syfte

Delkvalifikationen behandlar kunskap om personlig säkerhet, skyddsarbete samt miljölagar och myndighetskrav och hur det påverkar arbetets utförande. Den omfattar kompetenskrav som säkerställer att matrosen kan utföra arbetet med ansvar för och hänsyn till personsäkerhet och krav på arbetsmiljö.

Färdigheter

En matros ska kunna:

- Utföra och vara delaktig i arbeten som kräver specifika certifikat och tillstånd för att utföra som t. ex. Heta arbeten* och arbete med Härdplaster*
- Använda gaffeltruck vid tunga lyft och förflyttningar av gods och material enligt gällande föreskrifter*
- Utföra förekommande arbetsuppgifter med hänsyn till sin egen och andras säkerhet samt agera förebyggande i samråd med kollegor
- Vara delaktig i det systematiska arbetsmiljöarbetet och följa gällande regelverk
- Läsa och förstå säkerhetsdatablad och hantera produkterna i enlighet med dess föreskrifter
- Rapportera avvikelser och tillbud enligt gällande rutiner
- Planera och på ett säkert sätt utföra arbeten relaterat till kemikaliehantering enligt rutiner och gällande säkerhetsföreskrifter
- Använda relevant personlig skyddsutrustning vid utförande av olika typer av arbetsuppgifter i slutna rum

Ansvar och självständighet

En matros ska kunna:

- Självständigt ta ansvar för att planera och genomföra förekommande arbetsuppgifter utifrån givna anvisningar och säkerhetskrav med hänsyn tagen till personsäkerhet och arbetsmiljö
- Ta ansvar för ordning och reda på arbetsplatsen, använda arbetskläder och personlig skyddsutrustning samt hålla dem i gott skick

Kunskaper

En matros ska kunna:

- Redogöra för de arbetsuppgifter som kräver särskilt tillstånd och/eller certifikat för att få utföras
- Redogöra för hur och när personlig skyddsutrustning ska användas samt skötsel och underhåll av den
- Redogöra för olika typer av risker vid vanligt förekommande arbetsmoment samt hur de förebyggs som t.ex:
  - elsäkerhet
  - arbete i slutna utrymmen*
  - arbete på hög höjd (över 2m)*
  - kemikaliehantering
  - arbetsergonomi
- Redogöra för avvikelserapportering och hur man skriver en avvikelse vid ett tillbud
- Nämna risker vid kemikaliehantering samt vilka säkerhetsåtgärder som ska vidtas vid olika typer av arbeten

- Redogöra för säkerhets- och arbetsmiljömässiga aspekter kopplat till rengöring och sophantering
- Redogöra för vilken personlig skyddsutrustning som krävs vid arbeten i slutna rum samt risker med syrebrist och förekomst av farliga gaser
- Nämna relevant miljölagstiftning och regelverk och vilken skyldighet företag och anställd personal har för att minimera verksamhetens miljöpåverkan

Kommentar

* Arbetsuppgifter som kräver särskilda certifikat och/ eller tillstånd för att utföras. Certifikat eller motsvarande erhålls efter genomförd utbildning inom respektive område. Företaget har ansvar att tillhandahålla dessa utbildningar för berörd personal och är också de som ger personal särskilt tillstånd för utförande av arbeten där detta krävs.

Sociala värden och personligt ansvar

Syfte

Delkvalifikationen behandlar grundläggande kunskap om den sociala arbetsmiljön, vad begreppet kvalitet innebär samt rutiner och policys betydelse för trivseln ombord samt utförande och resultat av matrosens arbetsuppgifter.

Färdigheter

En matros ska kunna:

- Visa hänsyn och respekt till sina medarbetare genom att ta ansvar för ombordmiljön och följa de rutiner och policys som finns ombord
- Handla i enlighet med MLC:s (Maritime Labour Convention) regelverk kring matrosens skyldigheter och rättigheter
- Utföra arbetet med noggrannhet och följa rutiner för avrapportering av utfört arbete samt för tillbud och avvikelser
- Rapportera avvikelser till närmsta chef enligt förekommande rutiner

Ansvar och självständighet

En matros ska kunna:

- Ta ansvar för och bidra till en god social arbetsmiljö och trivsel ombord genom att följa rutiner och policys
- Ta ansvar för ett gott sjömanskap genom att iaktta omsorg och aktsamhet gällande människoliv, miljö och lastägare

Kunskaper

En matros ska kunna:

- Redogöra för grundläggande principer för en god social arbetsmiljö enligt föreskriften om Organisatorisk och Social Arbetsmiljö (OSA)
- Redogöra för vad som är utmärkande för den sociala arbetsmiljön ur ett ombordperspektiv
- Nämna vanligt förekommande policys och rutiner för det sociala umgänget ombord
- Nämna lagar och förordningar gällande sjösäkerhet
- Nämna grundläggande skyldigheter och rättigheter som sjöman i internationell fart enligt Maritime Labour Convention (MLC)
- Redogöra för vad begreppet kvalitet innebär för matrosen och kopplingen till de arbetsuppgifter som utförs
- Redogöra för grunderna i avrapportering och vilka typer av avvikelser som är viktiga att dokumentera och rapportera